

ROLNICE

Opis gatunków

Na plantacjach buraka najliczniej występują dwa gatunki: rolnica zbożówka i rolnica czopówka oraz w mniejszym stopniu rolnica panewka i rolnica.

Osobnikiem dorosłym rolnicy jest motyl o rozpiętości skrzydeł od 25 do 55 mm. Skrzydła przednie są barwy szarobrunatnej i w zależności od gatunku z wyraźnym lub niewyraźnym deseniem w postaci wielu plamek: okrągłej, nerkowatej, czopowatej lub klinowatej. Natomiast tylne skrzydła są jaśniejsze, niemal śnieżnobiałe z delikatnym połyskiem (Fot. 1).

Jaja początkowo są białawe lub lekko kremowe, później czerwone, tuż przed wylęgiem ciemnoczerwone z fioletowym lub brązowym odcieniem (Fot. 2).

Gąsienice przechodzą sześć stadiów larwalnych. Gąsienice pierwszych stadiów są żółtozielone pokryte delikatnymi włoskami. Starsze gąsienice wszystkich gatunków są grube, walcowate, szare lub czarne z tłustym połyskiem, wzdłuż grzbietu i bokach ciągną się ciemne smugi. Głowa gąsienic jest brązowa. Starsze gąsienice mogą osiągnąć od 30 do 65 mm. Charakterystyczną cechą dla tej rodziny jest spiralne zwijanie się gąsienic w czasie spoczynku i w momencie zaniepokojenia (Fot. 3).

Poczwarka długości od 16 do 20 mm, najczęściej barwy rdzawoczerwonej do brązowej (Fot. 4).

Opis uszkodzeń

Stadium szkodliwym są żarłoczne gąsienice. Na uszkodzenia, przez nie powodowane, najbardziej narażone są wschodzące, młode rośliny buraka. Gąsienice podgryzają rośliny buraka w okolicach szyjki korzeniowej, co powoduje ich odcięcie od korzeni. Uszkodzona roślina przewraca się i zamiera lub jest wciągana przez gąsienice do ziemi i w nocy zjadana. Początkowo obserwuje się uszkodzenia na liściach w postaci małych, regularnych otworów. W miarę wzrostu i rozwoju gąsienic obserwuje się szkody wyrządzone na podziemnych częściach roślin (Fot. 5). Szkody powodowane przez rolnice początkowo można zaobserwować na roślinach, które rosą na brzegach pola.

Metodyka obserwacji – sygnalizacja terminu zabiegu

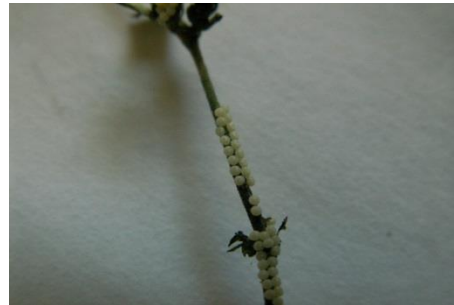
Dla potrzeb prognozowania krótkoterminowego rolnic duże znaczenie ma systematycznie prowadzony monitoring nalotów motyli na plantacje od początku maja. Termin lotu motyli uzależniony jest w dużym stopniu od warunków pogodowych w danym roku. Wiosną termin zabiegu wyznacza się na podstawie odłowów motyli na światło lub za pomocą pułapek feromonowych. Po odłowieniu samolówką w ciągu 2–3 dni więcej niż 1 motyla i po dodaniu do tej daty 30–35 dni (w zależności od warunków pogodowych) wyznacza się prognozowany termin zabiegu. Można też termin wykonania zabiegu insektycydowego oprzeć na wyznaczonych wartościach temperatur powietrza, tj. sumie ciepła (sumowanej od daty przyjętej za początek masowego pojawienia się motyli do osiągnięcia 501,1°C) i sumie temperatur efektywnych (sumuje się wartości temperatur powietrza powyżej 10,9°C, tj. powyżej wartości progu fizjologicznego od daty przyjętej za początek masowego pojawienia się motyli do osiągnięcia 230,0°C). Niewielkie opóźnienie zabiegu o kilka dni nie zmniejsza skuteczności zwalczania rolnic. Najlepsze efekty zabiegów chemicznych uzyskuje się, gdy rolnice osiągają stadium L₂, a rośliny znajdują się w fazie zakrywania międzyrzędzi (rozwój rozety).

Progi ekonomicznej szkodliwości

Próg szkodliwości wynosi 6 młodych gąsienic rolnic (w stadium L1 i L2) na 1 m² roślin buraka. Jest to liczebność przy której zabieg chemiczny jest wskazany.

Fot. 1. Rolnica zbożówka – dorosły motyl

Fot. 2. Złoża jaj

Fot. 3. Dorosła gąsienica

Fot. 4. Poczwarzka

Fot. 5. Uszkodzony korzeń buraka